

Mark- och miljödomstolen

Länsstyrelsen Stockholm
Box 22067
104 22 Stockholm

stockholm@lansstyrelsen.se

Diarienummer 5511-37763-2015

Forsviden Vind AB, Gotlands kommun, tillstånd till miljöfarlig verksamhet

Överklagande - Utveckling av talan

Naturskyddsföreningen Gotland (föreningen) överklagar Miljöprövningsdelegationens (Mpd) beslut 2018-06-19 till uppförande och drift av anläggning för vindkraft - Forsviden södra vindkraftpark.

Naturskyddsföreningen Gotland yrkar att ansökan avslås i sin helhet.

Föreningen yttrade sig 2017-02-07 över ansökan och yrkade att denna skulle avslås i sin helhet på grund av att projektet har olämplig placering och utformning. Föreningen vidhåller sin uppfattning och refererar till sitt yttrande och anför därutöver följande motivering.

Sidnumrering och rubriker hänvisar till Miljöprövningsdelegationens beslut.

Föreningen kritiserar att Mpd i sin redovisning av övriga remissinstansers inställning på sidan 69 inte redovisar Naturvårdsverkets inställning och att Länsstyrelsens inställning bara återges till delar. Som framgår av sidan 30-31 anser Naturvårdsverket att området generellt har mycket höga naturvärden och ett ostört läge vilket ska beaktas vid bedömningen av platsens lämplighet. Verket konstaterar att flera vindkraftverk har en placering som kan komma i konflikt med art- och områdesskyddet. Föreningen konstaterar att Naturvårdsverket är mycket kritiskt till projektets utformning vilket Mpd borde ha beaktat bättre i sitt beslut. Länsstyrelsen skriver på sidan 33 att vid avvägningen mellan riksintressena för naturvård och energiproduktion finns en möjlighet att tillåta intrånget i riksintresseområdet för naturvård, förutsatt att verkens höjd begränsas till maximalt 150 m. Föreningen ser detta som ett villkorslöst ställningstagande av Länsstyrelsen som inte heller redovisas i Mpd:s beslut.

Mpd bedömer på sidan 70 att riksintressena för vindbruk och naturvård är förenliga på platsen och att en avvägning enligt 3 kap miljöbalken därmed inte behövs. Föreningen kritiserar Mpd:s bedömning och anser att den helt saknar grund. Som framgår av både Naturvårdsverkets och Länsstyrelsens yttranden medför projektet betydande negativ påverkan på bl a riksintressena för natur- och kulturvård och rörligt friluftsliv. Föreningen konstaterar att det måste göras en mycket noggrann avvägning mellan dessa motstående intressen i det aktuella fallet, vilket Mpd inte har gjort.

Föreningens inställning är som tidigare att riksintresset för naturvård i detta fall väger tyngre än riksintresset för energiproduktion, vilket ytterligare stärks av det faktum att bolaget bara erhållit tillstånd till 11 av 17 verk och att Länsstyrelsen yrkat att verkens höjd och därmed även deras energinytta måste begränsas jämfört med bolagets ansökan.

Mpd bedömer på sidan 71 att bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken inte utgör hinder mot att uppföra 11 vindkraftverk med höjden 210 m. Föreningen konstaterar att Mpd inte redovisat någon analys som underlag för denna bedömning vilket är speciellt anmärkningsvärt med hänsyn till områdets natur- och kulturvärden, landskapsbild, Natura 2000-område samt påverkan på turism och rörligt friluftsliv.

Mpd bortser också helt från Naturvårdsverkets och föreningens påpekande om att miljöbalkens 3 kap 2 § föreskriver att stora markområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka områdenas karaktär.

Under avsnittet *Artskydd – påverkan på örn* skriver Mpd att såsom praxis har utvecklats anses numera ett skyddsavstånd om 2-3 km mellan boplatser för örn och vindkraftverk vara nödvändigt för att minska riskerna för hotade arter att förolyckas eller störas av vindkraftverk. Mpd bortser därmed från Mark- och miljödomstolens beslut i fallet Forsvidar och Boge (mål M 528-15 och M 5993-15). Domstolen konstaterade därvid att ”vid bedömningen om en vindkraftparks lokalisering kan godtas med hänsyn till artskyddsförordningen ska hänsyn inte bara tas till möjligheten att innehålla de buffertzoner / skyddsavstånd som rekommenderas i Naturvårdsverkets rapport 6467 Vindkraftens effekter på fåglar och fladdermöss, utan det måste göras en helhetsbedömning i fråga om etableringens påverkan på området som fågellokal.”

Domstolen pekade i domarna på närområdets betydelse för örn både med hänsyn till häckning, flygstråk samt födosök och att uppförandet av vindkraftverk, förutom risken för kollision, skulle fragmentera området och orsaka barriäreffekt som riskerar att störa örnarna och tränga bort dem från boplatser och födosöksområden. Samma bedömningar görs i ett flertal domar t ex MMÖD M 7639-11 och M 10072-12 samt MMD M 3905-12, M 260-13, M 2571-13, M 1423-14, M 2728-15, M 2627-15, M 528-15, M 5993-15 och 2326-16.

Ett tillstånd till en vindkraftpark i Forsviden skulle enligt föreningens mening strida mot syftet med Mark- och miljödomstolens avslag i fallet Forsvidar, eftersom det avsåg att skydda örnarna som häckar inom Forsvidar och som rör sig över det vidsträckta området Forsvidar - Forsviden med omgivning. Det är t ex väl känt att havsörnar som häckar inom Forsvidar födosöker vid Tingstäde träsk och Bogeviden vilket innebär att de flyger rakt genom Forsvidenområdet och därvid riskerar att kollidera med vindkraftverken och störas eller trängas bort.

Föreningen vill också framhålla riskerna med att även enstaka örnar dödas av vindkraftverk och att de lediga reviren övertas av inflyttade örnar, vilket på sikt leder till dränering av beståndet på regional eller högre nivå. Jämför t ex utvecklingen på ön Smöla i Norge.

I Vindvals rapport *Vindkraften i samhället* (2016) konstateras att skyddszoner på två kilometer inte innebär något absolut skydd utan endast en riskminskning, samtidigt som örnar regelbundet rör sig över betydligt större områden än de använda skyddszonerna. Det bästa för den regionala kungsörnsstammen på Gotland vore enligt rapporten att placera verken i några få områden med

så få kungsörnsrevir i närheten som möjligt. Av rapporten framgår att enbart skyddsavstånd inte klarar bevarandet av exempelvis örnar eller andra skyddsvärda arter i alla lägen. Föreningen instämmer med dessa bedömningar och konstaterar samtidigt att Forsviden hyser en stor täthet av örnar och att beskrivningen ”så få kungsörnsrevir som möjligt i närheten” inte alls stämmer på detta område. Jämför t ex Gotlands Ornitologiska Förenings yttrande över ansökan 2017-02-05.

Föreningen menar mot bakgrund av ovanstående att Mpd:s beslut inte uppfyller de krav som följer av Fågeldirektivet eller Art- och habitatdirektivet och av tidigare domslut. I motsats till Mpd anser föreningen att tillstånd inte kan ges till de sökta verken av skäl som anges ovan.

Bolagets inventering av örn omfattar bara några dagar i mars i syfte att upptäcka eventuell spelflykt. Bolaget skriver uttryckligt på sidan 45 att inventeringarna inte syftar till att registrera örnarnas rörelser inom området utan endast till att identifiera eventuella häckningar. Föreningen vill därvid referera till Boverkets *Vindkraftshandboken* som på sidan 62 anger att det är nödvändigt med en kartering av fågelfaunan i området under minst ett år för att kunna bedöma påverkan på fågelfaunan och att inventeringar av t ex flyttstråk, häckningslokaler och födosöksområden i och omkring en föreslagen vindkraftpark alltid bör redovisas i en miljökonsekvensbeskrivning. Naturvårdsverket skriver på sidan 76 i syntesrapporten 6740 *Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss* (2017) att det är önskvärt med fler än ett års inventering innan vindkraftverken är i drift. Eftersom örnar rör sig på helt olika sätt under t ex häckning, uppfödning av ungar i boet och när ungarna är flygga är det uppenbart att observationer av flygvägar m m måste omfatta en större del av året än vad bolaget har redovisat. Även Länsstyrelsen konstaterar på sidan 45 att inventeringarna är gjorda under alltför kort tid för att det ska vara möjligt att bedöma hur kungs- och havsörn rör sig i området. Föreningen instämmer i kritiken och menar att bolagets inventering och mkb inte uppfyller miljöbalkens krav enligt 6 kap. 3 § på att möjliggöra en samlad bedömning av verksamhetens effekter på miljön.

Under avsnittet *Hushållningsbestämmelser* skriver Mpd på sidan 74 att vindkraften är en viktig energikälla för att uppnå Sveriges mål om förnybar energi. Föreningen vill därvid påpeka att målet om 20 TWh vindkraft på land år 2020 kommer att nås med befintlig vindkraft plus en liten andel av redan tillståndsgivna projekt, enligt statistik från Svensk Vindenergi. Samhällsintresset av ett fåtal verk vid Forsviden är därför litet eller obefintligt. Föreningen anser att riksintresset för natur- och kulturvård samt rörligt friluftsliv ska ha företräde framför riksintresset för energiproduktion.

För Naturskyddsföreningen Gotland

Anncatrin Hjernquist
Ordförande